

Ylivieskan kaupungin yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen

Kaupunginhallitus 26.08.2024 § 241
1328/02.02.00/2024

Valmistelija kaupunginjohtaja Maria Sorvisto
talousjohtaja Joonas Yliluoma
hallintojohtaja Eija Saarela

Kaupunginhallitus on antanut vuoden 2025 talousarvion laadintaohjeen. Ohjeen mukaan talousarviokehys on tiukka ja sen saavuttaminen edellyttää tiukkaa menokuria ja talouden tasapainottamiskeinojen käyttöä. Liikkumavaraa ei ole. Toimialojen tulee hakea toiminnallista kustannustehokkuutta ja rakenteellisia säästöjä talousarvioraamituksen toteuttamiseksi. Toimielinten on jätettävä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksensä viimeistään 10.10.2024.

Vuoden 2025 ja suunnitelmakauden talousnäkyviä on käsitelty johtoryhmässä ja luottamushenkilöiden iltakoulussa. Käsitely jatkuu syksyn 2024 aikana edelleen, jotta päätöksentekoa varten saadaan riittävästi tietoa. Kaupunginvaltuuston on hyväksynyt 11.12.2023 §69 Talouden sopeuttamisohjelman laatiminen vuosille 2024–2025. Jo tässä vaiheessa taloussuunnittelua on todettu, että talouden tasapainottaminen edellyttää hyväksytyin suunnitelman lisäksi myös uusia säästötoimenpiteitä. Talousarviokehityksen ja laadintaohjeen mukaan sopeutustarve on n.1,6 M euroa jakautuen talousarvion sitovuustasoille.

Sopeutustarpeen määrän vuoksi on selvää, että sopeuttamistoimenpiteet voivat olla henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia. Asian valmistelu edellyttää kaupungin koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamenettelyn käynnistämisen tuotannollisilla ja taloudellisella perusteilla. Yhteistoimintamenettelyt on käynnistettävä, kun työnantaja harkitsee toimenpiteitä, jotka saattavat johtaa yhden tai useamman työntekijän irtisanomiseen, lomauttamiseen tai osa-aikaistamiseen taloudellisin tai tuotannollisin perustein. Toimenpiteet voivat tarkoittaa lomautuksia, määräaikaisten palvelusuhteiden päättymistä, luonnollisen poistuman hyödyntämistä, osa-aikaistamisia, irtisanomisia, toimintojen uudelleen organisointia tai palveluiden ulkoistamista.

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (ns. yhteistoimintalaki) edellyttää, että työnantajan on neuvoteltava valmisteilla olevien toimenpiteiden perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehdoista ennen kuin asia ratkaistaan. Lain 4 § määrää asiat, jotka on käsiteltävä yhteistoiminnassa.

Työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;

4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Jos kunnan tai hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin kaupunginhallitus tekee valtuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Jos neuvottelut käydään taloudellisin tai tuotannollisin perustein ja toimenpiteet koskevat vähintään kymmentä henkilöä, yhteistoimintaneuvottelujen vähimmäiskesto on kuusi viikkoa. Työnantajan on annettava kirjallinen neuvotteluesitys vähintään viisi päivää ennen ensimmäisen neuvottelun alkamista.

Jos työnantaja harkitsee vähintään kymmenen työntekijän irtisanomista, lomauttamista yli 90 päiväksi tai osa-aikaistamista, on sen annettava näiden työntekijöiden edustajille kirjallisesti käytettävissä olevat tiedot:

- aiottujen toimenpiteiden perusteista
- alustava arvio irtisanomisten, lomauttamisten ja osa-aikaistamisten määrästä
- selvitys periaatteista, joiden mukaan irtisanomisen, lomauttamisen tai osa-aikaistamisen kohteeksi joutuvat työntekijät määräytyvät ja työvoiman vähentämisjärjestys
- arvio ajasta, jonka kuluessa irtisanomiset, lomauttamiset ja osa-aikaistamiset.

Neuvottelut toteutetaan edustuksellisesti yhteistoimintaryhmässä. Ennakkotieto mahdollisesta yhteistoimintamenettelyn käynnistymisestä on annettu yhteistoimintaryhmälle kokouksessa 20.8.2024.

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää:

1. käynnistää Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (13.4.2007/449) mukaisen yhteistoimintamenettelyn tuotannollisin ja taloudellisin perustein.
2. että yhteistoimintamenettely koskee koko kaupungin henkilöstöä tavoitteena talouden tasapainottaminen talousarviovuonna 2025 ja suunnitelmakaudella.
3. että yhteistoimintaneuvottelut toteutetaan edustuksellisesti yhteistoimintaryhmässä Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (13.4.2007/449) edellyttämällä tavalla.

Päätös

1. Hyväksyttiin.
2. Hyväksyttiin.
3. Hyväksyttiin.